

Příloha č. 8 Shrnutí výsledků předcházející realizace

Projekt „*Budování kapacit farmářů se zaměřením na tvorbu hodnotových řetězců*“ byl realizován v období od 15. října 2018 do 30. listopadu 2019. Tento projekt realizovala Charita Česká republika (CCR) ve spolupráci s Českou zemědělskou univerzitou (CULS) a následujícími místními partnery: Barotská univerzita (UBL), zambijské Ministerstvo obchodu, řemesel a průmyslu (MCTI) a Ministerstvo zemědělství (MoA). Cílem projektu bylo poskytnout budování kapacity začínajícím farmářům za účelem zvýšení jejich podnikatelských dovedností a kapacit, včetně aktivní podpory při vytváření podnikatelských plánů a analýze trhu.

Cílovými příjemci tohoto projektu bylo 33 začínajících farmářů¹, již se věnujícím farmářským aktivitám jako podnikání s potenciálem pro další rozvoj. Všichni příjemci byly z okresu Mongu v Západní provincii (konkrétně z oblastí Sefula, Kalangu a Mongu Central). Proces a kritéria výběru byly předem konzultovány se zástupci Ministerstva zemědělství a Ministerstva obchodu, řemesel a průmyslu. Proces výběru zahrnoval komunitní setkání, přihlášky od zainteresovaných stran a výběrový panel tvořený CCR a okresními ministerstvy zemědělství.

Vytváření podnikatelských plánů a průběžné mentorování poskytovala CCR a místní partneři. Metodiku pro posuzování podnikatelských plánů a metodiku shromažďování dat a analýzu trhu pro závěrečné studie zajistili odborníci z České zemědělské univerzity.

Hlavní výstupy projektu byly následující:

- A. Realizace školení:** za účelem navýšení budování kapacit pro farmáře bylo 33 farmářům poskytnuto pět bloků školení (od listopadu 2018 do března 2019 v celkové délce 184 hodin). Syllabus a školící učebnice byly vytvořeny týmem odborníků, jehož členové zastupovali CULS, CCR, UBL, MCTI a MoA a v souladu se Vzdělávacím úřadem pro technické vzdělávání, povolání a podnikání (Technical Education, Vocation and Entrepreneurship Training Authority; TEVETA). Oba manuály byly přeloženy do jazyka lozi a poskytnuty všem účastníkům (v elektronické i papírové podobě). Po každém modulu školení všichni účastníci absolvovali hodnoticí testy. Výsledky byly u všech účastníků poměrně působivé, všichni překonali 60% hranici úspěchu. Mezi farmáři v cílové skupině bylo 11 žen (33,3 %) a 22 mužů. Byla sestavena školící učebnice, kterou tvořilo 5 modulů pokrývajících všechna témata ve 3 hodnotových řetězcích manga, kešu ořechů a manioku a také průřezová témata, jako je gender, HIV a klimatická změna. Kniha byla rovněž přeložena do jazyka lozi a poskytnuta všem účastníkům jako studijní materiál v elektronické i papírové podobě.
- B. Vytvoření, vyhodnocení a dopracování podnikatelských plánů:** Na doplnění školení v oblasti obchodních dovedností a vytváření podnikatelského plánu účastníci vytvářeli individuální podnikatelské plány s využitím formátu ILO. Farmáři byli podporováni a mentorováni souborem expertů z řad pracovníků UBL, MoA, MCTI a CCR. Následně byly plány vyhodnoceny a 12 jich prošlo prvním výběrem. Po přezkoumání celkového

¹ Do projektu bylo vybráno a zapsáno 35 farmářů, ale na školení docházelo a zakončení projektu dosáhlo 33 farmářů.

hodnocení Česká rozvojová agentura a Ministerstvo zemědělství (MoA) odsouhlasily kritéria použita k hodnocení a hodnocení označily za spravedlivé. Všechny 12 autorů absolvovalo pohovor a z konečného výběru vzešlo 5 podnikatelských plánů, které se týkají všech tří hodnotových řetězců. Těchto 5 vybraných podnikatelských plánů bylo dále propracováno v souladu s požadavky Komise pro hospodářské zmocnění občanů (Citizen Economic Empowerment, CEEC) a Programu na podporu zemědělského podnikání posílených drobných vlastníků (Enhanced-Smallholder Agribusiness Promotion Programme, E-SAPP). Hodnocení bylo v zásadě realizováno proto, aby byla u všech podnikatelských plánů posouzena jejich proveditelnost. Zohledněno bylo mnoho aspektů podnikatelských plánů, jako například 1) náklady, 2) průzkum trhu a propagace, 3) plán tržeb, 4) popis podnikání, 6) celková proveditelnost a 6) inovativnost podniku.

- C. Provedení analýzy trhu a zpracování marketingových strategií vybraných dopracovaných podnikatelských plánů:** pro každý z pěti podnikatelských plánů techničtí odborníci z CULS připravili metodiku shromažďování údajů, analýzu trhu a vytvořili studii, v níž byly uvedeny marketingové a obchodní strategie. Tato studie poskytla technické řešení dalších zásahů a stanoví výši investic a provozních nákladů vybrané technologie zpracování v konkrétním hodnotovém řetězci.

ŠKOLENÍ

Všechna školení se konala na Barotské univerzitě. Probíhala od listopadu 2018 do března 2019. Celkem zahrnovala 184 hodin, které byly rozděleny následovně:

- *Listopad*, jedno školení, délka 8 hodin;

Téma: *Vytváření hodnotových řetězců místních zemědělských komodit část I*

Dílčí témata: Různé definice hodnotového řetězce; Analýza subjektů, které jsou součástí hodnotového řetězce (dodavatelé vstupů, výrobci, zpracovatelé a trh; rozdíly mezi hodnotovým řetězcem a dodavatelským řetězcem); Systémy farmaření, Skupinové cvičení (Analýza SWOT) a prezentace příslušných skupin.

- *Prosinec*, konalo se 8 školení o celkové délce 64 hodin;

Téma: *Technologie a inovace v zemědělství (klimatická změna – průřezové téma)*

Dílčí téma: Porozumění technologii, inovacím a kreativitě a jejím rozdílům; Výhody, které společnosti přinesou inovátoři; Povaha technologických inovací napříč sektorem; Inovace v podnikání a ekonomice; Vládní politiky; Klimatické změny v zemědělství

Téma: *Vytváření hodnotových řetězců místních zemědělských komodit část II*

Dílčí témata: Porozumění různým definicím hodnotových řetězců; Mapování činitele zemědělského hodnotového řetězce a zajišťování vstupů a dodávek; Charakteristiky primárního produktu a charakteristiky primárních výrobců a výrobců vstupů; Smluvní ujednání, logistika a komunikace v hodnotovém řetězci; Výrobní kapacita a technologie; Koncové trhy a obchodování, propojení hodnotových řetězců a analýza SWOT u tří zemědělských produktů; Výživa (průřezové téma)

Téma: *Exkurze/Výlet – Osvědčené postupy úspěšných farmářů a podnikatelů.*

Dílčí téma: Výsev semen kešu; Péče o školku; Výběr Syones; Zpracování kešu; Přidaná hodnota u kešu; Zpracování manioku

Téma: *Obchodní dovednosti – Vytvořte svůj podnikatelský záměr (průřezové téma: gender, HIV/AIDS)*

Dílčí téma: Vytvořte svůj podnik (Zhodnoťte svou připravenost začít podnikat; Obchodní plán; Vylepšete svůj podnikatelský záměr a marketingový plán); Vytvořte svůj podnik (Zaměstnanci; Organizace a řízení; Nákup pro váš podnik; Ekologické uvědomění ve vašem podnikání a Kalkulace nákladů pro váš produkt a služby); Vytvořte svůj podnik (Finanční plánování, nutný počáteční kapitál; typy a zdroje počátečního kapitálu a zahájení podnikání; Gender, HIV/AIDS v podnikání – průřezové téma)

Téma: *Exkurze/Výlet – Osvědčené postupy úspěšných farmářů a podnikatelů*

Dílčí téma: Pěstování a přidaná hodnota u plodin, jako je maniok, proso, čirok a také kukuřice; přidaná hodnota jáhelníku

- *Leden*, konalo se 5 školení o celkové délce 40 hodin;

Téma: *Vytváření hodnotových řetězců místních zemědělských komodit (Výživa – průřezové téma) a potravin*

Dílčí téma: Maniok jako plodina k zajištění potravy a jeho původ; Produkce manioku a jeho hodnotový řetězec v Zambii; Výživová hodnota manioku; Sklizeň a skladování manioku; Řízení škůdců a chorob u manioku; Shromažďování údajů o cenách manioku (pražený, čerstvý, kaše s maniokem atd.); Skupinové cvičení a prezentace zástupců skupin; Význam bezpečnosti potravin a osobní hygieny; Regulace kvality a bezpečnosti potravin; Osvědčené výrobní postupy.

- *Únor*, konala se 4 školení o celkové délce 32 hodin;

Téma: *Zpracování zemědělské produkce po sklizni*

Dílčí téma: Vzdělání v oblasti potravin a výživy; Zpracování a uchování potravin; Drobná zařízení na zpracování zemědělské produkce a infrastruktura; Plánování produkce – mango – školení farmářů; Sušení manga na slunci; Zpracování kešu ořechů a upravené zpracování; Zpracování manioku; Zpracování džemu; Klimatická změna; Test a ukázka

- *Březen*, konalo se 5 školení o celkové délce 40 hodin.

Téma: *Workshop – Vytváření podnikatelského plánu, vedení podniku, marketingové dovednosti a zvyšování finanční gramotnosti*

Dílčí téma: Obchodní informace; Provozní plány; Marketingové plány; Průzkum trhu; Struktura organizace; Právní formy podnikání; Způsoby kalkulace nákladů na produkt (Odpisy a měsíční objednávky; Plánování tržeb, plánování nákladů, plánování zisků a plánování peněžních toků; Požadovaný počáteční kapitál; Zdroj počátečního kapitálu; Harmonogram splácení úvěru a shrnutí; prezentace Lima Links.